

1001-1.024.14.2025

Wytyczne
Prokuratora Generalnego

w sprawie zasad prowadzenia postępowań o przestępstwa popełniane na szkodę osób udzielających świadczeń zdrowotnych, pierwszej pomocy, czynności ratunkowych, a także innych osób wykonujących obowiązki służbowe i zawodowe, które na mocy przepisów szczególnych korzystają z ochrony przewidzianej w kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych

Osoby, które udzielają świadczeń zdrowotnych, pierwszej pomocy, czynności ratunkowych, a także wykonują obowiązki służbowe i zawodowe korzystając na mocy przepisów szczególnych z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych wymagają szczególnego zainteresowania ze strony Państwa. Wykonywane przez nie zadania z punktu widzenia ochrony życia ludzkiego są niepodważalne i z tego też względu ustawodawca w szeregu aktach normatywnych (załączonych do niniejszych wytycznych) zdecydował się na objęcie ich szczególną ochroną w sytuacji m.in. zagrożenia życia lub zdrowia.

Powyższe działania są efektem nasilającego się zjawiska agresji słownej i fizycznej kierowanej wobec wskazanych wyżej osób, które były i są atakowane podczas udzielania pomocy medycznej w warunkach nagłego zagrożenia zdrowia lub życia pacjenta, a także w podmiotach wykonujących działalność leczniczą udzielających świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Zważyć należy, że osoby te nie są wyposażone w służbowe środki ochrony osobistej, które i tak nie zawsze pozwoliłyby na właściwą reakcję.

Informacje o przypadkach napaści na osoby podejmujące czynności ratownicze lub udzielające świadczeń zdrowotnych wielokrotnie bulwersowały opinię publiczną wzbudzając poczucie zagrożenia oraz przekonanie o bezsilności organów ścigania. Tymczasem przepisy prawa dają szerokie instrumentarium do nieuchronnej i rzeczywistej reakcji karnej, której ważnym elementem pozostaje aktywność i merytoryczne zaangażowanie prokuratora.

Z tego też względu niezwykle istotnym jest zwrócenie szczególnej uwagi prokuratorów na zapewnienie sprawnej reakcji prawno-karnej połączonej z **nieuchronną i sprawiedliwą karą**.

Stosownie do art. 2 § 1 pkt 2 kodeksu postępowania karnego jednym z celów tego postępowania jest bowiem takie jego ukształtowanie, aby poprzez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym oraz ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa, osiągnięte zostały zadania postępowania karnego nie tylko w zwalczaniu przestępstw, lecz również w zapobieganiu im oraz w umacnianiu poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego.

Dotychczasowe wytyczne nie zapewniły w sposób właściwy realizacji tych celów, a poza tym z uwagi na zmiany regulacji prawnych w pewnej części uległy dezaktualizacji.

W związku z powyższym zaistniała konieczność opracowania nowych wytycznych, poprzedzona badaniem aktowym dotychczasowej praktyki prokuratorskiej, analizą postulatów i opinii przedstawicieli zainteresowanych zawodów medycznych.

Działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 390), w celu ujednolicenia zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w sprawach dotyczących przestępstw popełnionych na szkodę osób udzielających świadczeń zdrowotnych, pierwszej pomocy, czynności ratunkowych, a także innych osób wykonujących obowiązki służbowe i zawodowe, które na mocy przepisów szczególnych korzystają z ochrony przewidzianej w kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych przekazuję następujące wytyczne:

1. W przypadku uzyskania informacji o zdarzeniu mogącym wyczerpywać znamiona przestępstwa na szkodę osób udzielających świadczeń zdrowotnych, pierwszej pomocy, czynności ratunkowych, a także innych osób wykonujących obowiązki służbowe i zawodowe,

które na mocy przepisów szczególnych korzystają z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych, należy niezwłocznie podjąć z urzędu czynności mające na celu ich weryfikację. W przypadku potwierdzenia tych danych należy niezwłocznie wsząć postępowanie przygotowawcze.

2. Kierownicy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zapewniając bieżącą współpracę z podmiotami uprawnionymi do prowadzenia postępowań przygotowawczych powinni zapewnić niezwłoczne uzyskiwanie od nich informacji o każdym przypadku wszczęcia postępowania na szkodę osób wskazanych w pkt 1, a także wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

3. Po uzyskaniu informacji wskazanych w pkt 2 prokurator powinien rozważyć, czy w konkretnym przypadku istnieją przesłanki do zastosowania środków zapobiegawczych mając szczególnie na względzie konieczność zapobiegnięcia popełnieniu przez podejrzanego nowego, ciężkiego przestępstwa.

4. W każdym przypadku stwierdzenia, iż doszło do popełnienia przestępstwa, ze szczególnym uwzględnieniem czynów z art. 222 § 1 k.k., art. 223 § 1 i 2 k.k., art. 224 § 2 i 3 k.k. lub z art. 226 § 1 k.k. konieczne jest rozważenie, czy okoliczności ich popełnienia nie przemawiają za przyjęciem kwalifikacji określonej w art. 57a §1 k.k.

5. Kierownicy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, w porozumieniu z komendantami właściwych jednostek Policji, powinni dążyć do takiego ukształtowania zasad współpracy, aby sprawy spełniające warunki określone w art. 517b k.p.k. zostały rozpoznane w postępowaniu przyspieszonym.

6. Wnioski dotyczące wymiaru kary powinny być formułowane z uwzględnieniem stosownych dyrektyw, a przede wszystkim wszechstronnej oceny stopnia społecznej szkodliwości czynów. Kary łagodniejszego rodzaju lub w dolnych granicach ustawowego zagrożenia winny być wnioskowane w szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza z uwagi na postawę sprawcy i jego krytyczny stosunek do czynu.

7. W każdej ze spraw prokurator zobowiązany jest do rozważenia wystąpienia z wnioskiem o orzeczenie przez sąd środków kompensacyjnych określonych w art. 46 § 1 i 2 k.k. w postaci obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub nawiązki, przy czym należy mieć na względzie, aby wnioskowane kwoty realnie odpowiadały wysokości szkody wyrządzonej przestępstwem bądź charakterowi krzywd doznanych przez pokrzywdzonego.

8. Uwzględniając stanowisko pokrzywdzonego, należy rozważyć złożenie na podstawie art. 43b k.k. wniosku o orzeczenie przez sąd podania wyroku do publicznej wiadomości, ze wskazaniem sposobu realizacji tego środka karnego. Należy także rozważyć wnioskowanie o orzeczenie przez sąd obowiązku przeproszenia pokrzywdzonego, a także w sytuacji prawnej dopuszczalności innych obowiązków określonych w art. 72 § 1 k.k.

9. Wskazane w pkt 6 wymogi dotyczące wniosków o wymiar kary należy także uwzględniać w toku dokonywania uzgodnień z podejrzanym w przypadku istnienia warunków do zastosowania art. 335 § 1 lub 2 k.p.k. oraz przy ocenie wniosku podejrzanego złożonego w trybie art. 338a k.p.k. lub 387 § 1 k.p.k.

10. Dokonując oceny orzeczenia referent sądowy oraz przełożony analizują adekwatność orzeczonych kar oraz środków karnych i kompensacyjnych, do stopnia społecznej szkodliwości i okoliczności popełnienia przestępstwa przypisanego sprawcy, a w razie stwierdzenia ich rażącej niewspółmierności powinni rozważyć wniesienie sprzeciwu lub sporządzenie apelacji.

11. W przypadku udzielania informacji środkom masowego przekazu należy mieć na względzie wymiar społeczny oraz prewencyjny przedstawianych danych, ale także prawnie chroniony interes pokrzywdzonego. Należy zawsze przypominać, iż pokrzywdzeni korzystają z ochrony przewidzianej w kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

12. Czynności wskazane w § 65 ust 1 pkt 2 i 3 regulaminu wykonywane w ramach wewnętrznego nadzoru służbowego winny zmierzać do realizacji celów wytycznych i zapewnienia sprawnego prowadzenia i zakończenia postępowania przygotowawczego.

13. W ramach wykonywanego monitoringu Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej do końca marca każdego roku w oparciu o przedstawione przez prokuratury regionalne informacje opracuje roczne sprawozdanie ze ścigania tej kategorii przestępczości wraz z wnioskami co do sposobu realizacji wytycznych.

Tracą moc wytyczne Prokuratora Generalnego Nr 9/2018 z dnia 14 listopada 2018 roku, sygn. PKII P 431.72.2018.

PROKURATOR GENERALNY
Adam Bodnar
Adam Bodnar

